

Nærings- og Handelsdepartementet
Postboks 8014, Dep.
0032 OSLO

HØRING: Utkast til forskrifter om tvangsmulkt ved brudd på meldeplikt til Foretaksregisteret og Enhetsregisteret

Det vises til brev av 3. mars d.å., der ovennevnte forskrifter ble sendt på høring. Det vises også til senere telefonkontakt, der vår høringsfrist ble forlenget til 27. mai.

Departementet har i høringsbrevet bl.a. bedt om høringsinstansenes syn på fem konkrete problemstillinger. Vårt syn utdypes nedenfor, men vi vil her oppsummere vårt syn stikkordsmessig:

1. Ved brudd på meldeplikten etter enhetsregisterloven, bør tvangsmulkt ilegges de aktuelle rettssubjekter etter samme system som ved brudd på meldeplikten etter foretaksregisterloven; primært foretaket og subsidiært meldepliktige. Brønnøysundregistrenes forslag om at Enhetsregisteret skal ha en valgadgang med hensyn til hvilket rettssubjekt som ilegges tvangsmulkt i det enkelte tilfelle, vil etter vår mening ikke gi tilstrekkelig forutberegnelighet, og den vil heller ikke sikre en prinsipiell korrekt plassering av ansvaret.
2. Vi mener tvangsmulkten ved brudd på meldeplikten etter enhetsregisterloven bør være klart lavere enn ved brudd på meldeplikten etter foretaksregisterloven. Vi støtter således Brønnøysundregistrenes forslag, som innebærer at tvangsmulkten ved brudd på meldeplikten etter enhetsregisterloven vil være halvparten av tilsvarende brudd etter foretaksregisterloven. Departementets alternative forslag vil etter vår mening gi et for høyt nivå på tvangsmulkten.
3. Vi støtter departementets forslag om å forskriftsfestsette varslingsplikt ved brudd på foretaksregisterloven § 10-2, slik at registerfører må gi melding til foretaket med varsel om å rette forholdet før tvangsmulkt ilegges.
4. Vi støtter forslaget om at fristen for å søke om ettergivelse av tvangsmulkten bør være ett år, og mener således at departementet ikke bør vurdere en kortere frist.

Bør det innføres regler om tvangsmulkt?

Departementet har ikke bedt om høringsinstansenes syn på hvorvidt det bør innføres regler om tvangsmulkt ved brudd på meldeplikt til registrene; høringen gjelder kun hvordan reglene om tvangsmulkt skal utformes. Den overordnede begrunnelsen for å innføre tvangsmulkt, er ønsket om at registrene til enhver tid skal gi mest mulig korrekt og ajourført informasjon. Næringslivets Hovedorganisasjon, NHO, stiller seg også bak dette ønsket, idet registrene – særlig Foretaksregisteret

– spiller en viktig rolle som informasjonskilde for og om aktørene i næringslivet. Vi vil imidlertid bemerke at hjemlene for å innføre slik tvangsmulkt har eksistert siden 1985 (foretaksregisterloven) og 1994 (enhetsregisterloven), og at man tydeligvis ikke har sett behovet for å gjennomføre slike regler før nå.

I høringsnotatet utarbeidet av Brønnøysundregistrene, analyseres behovet for forskriftene i punktene 2.2 og 2.3. Analysen peker egentlig bare på *ett* nytt forhold som taler for å innføre tvangsmulkt nå: Endringene i firmaloven innebærer at Patentstyret kan prøve om registrert firma krenker tredjemanns interesse, og resultatet av slik prøving kan blant annet bli at det gis pålegg om å inngi endringsmelding til Foretaksregisteret. Hvis pålegget ikke følges, kan tvangsmulkt være et viktig virkemiddel for å initiere nødvendige endringsmeldinger. Slik vi ser det, ville det være naturlig å vurdere om bruk av tvangsmulkt bør begrenses til dette behovet.

Høringsnotatet inneholder ingen faktaopplysninger som underbygger behovet for å innføre regler om tvangsmulkt nå, til tross for at Foretaksregisteret har fungert godt i nesten 20 år uten slike regler. Brønnøysundregistrene skriver at det finnes tilfeller der meldeplikten ikke overholdes til tross for gjentatte pålegg, men det nevnes ikke noe om hvor ofte man støter på slike problemer. Vårt inntrykk er at registrenes positive troverdighet er høy, og at de aller fleste foretak oppfyller meldepliktene.

Ettersom vi ikke kjenner godt nok til behovet for å innføre tvangsmulktregler nå, ber vi departementet særlig vurdere om det er et tilstrekkelig behov for slike regler, eller om reglene kan begrenses til det behovet som tilsynelatende har oppstått som følge av endringene i firmaloven. NHO ser at alle de generelle argumentene som taler for å innføre et ”ris bak speilet” er gode, og at regler om tvangsmulkt kan være et nyttig virkemiddel for å sikre høy kvalitet på registrene. Vi mener imidlertid at det alltid må vurderes nøye om det er et tilstrekkelig behov for regler, før de innføres.

Hvis departementet kommer til at det *er* et behov for generelle regler om tvangsmulkt ved brudd på meldepliktene, mener vi at reglene må anvendes med varsomhet. I Brønnøysundregistrenes høringsnotat, s. 7 fig., argumenteres det for at det bør være en forholdsvis vid adgang til å ilegge tvangsmulkt, og at foretaksregisterlovens forarbeider ikke kan tas på ordet når det der heter at tvangsmulkt bare må benyttes ”rent unntaksvis” og når det stilles krav til ”særlig grunn”. Her er NHO helt uenig med Brønnøysundregistrenes vurdering. Vi mener det ikke kan være adgang til å se bort fra forarbeidernes klare forutsetning om restriktiv bruk, og at det ikke kan være rettslig eller faktisk grunnlag for å innføre en praksis med omfattende bruk av tvangsmulkt. Virkemiddelet bør brukes rent unntaksvis, ved de kvalifiserte brudd på meldeplikten.

Hvilke rettssubjekter bør ilegges tvangsmulkt ved brudd på meldeplikten etter enhetsregisterloven? (spørsmål 1)

Enhetsregisterloven § 16 siste ledd åpner for å ilegge enheten eller den meldepliktige tvangsmulkt. Brønnøysundregistrene foreslår i sitt høringsnotat at denne valgfriheten skal forvaltes slik at Enhetsregisteret i det enkelte tilfellet skal ha en valgadgang med hensyn til om tvangsmulkten skal ilegges enheten eller meldepliktige.

Ved brudd på meldeplikten etter foretaksregisterloven er det foreslått et system der foretaket kan ilegges tvangsmulkt i inntil 26 uker, og der meldepliktige deretter kan ilegges en tilsvarende tvangsmulkt i inntil 26 uker. Vi mener at tvangsmulkt etter enhetsregisterloven bør følge det samme systemet, slik at enheten blir den primært ansvarlige, dog med en mulighet for å ilegge meldepliktige tvangsmulkt subsidiært.

Vi mener at det er enheten som i prinsippet er rett subjekt for tvangsmulkten, og at enheten eventuelt må fremme erstatningskrav overfor meldepliktige dersom det er grunnlag for dette. For å gjøre reglene effektive, støtter vi imidlertid et ”subsidiært” ansvar for meldepliktige. Brønnøysundregistrenes forslag om at Enhetsregisteret skal ha en valgadgang med hensyn til hvilket rettssubjekt som ilegges

tvangsmulkt i det enkelte tilfelle, vil etter vår mening ikke gi tilstrekkelig forutberegnelighet, og den vil heller ikke sikre en prinsipiell korrekt plassering av ansvaret.

Tvangsmulktenes størrelse ved brudd på enhetsregisterloven (spørsmål 2)

Vi mener tvangsmulkt ved brudd på meldeplikten etter enhetsregisterloven bør være klart lavere enn ved brudd på meldeplikten etter foretaksregisterloven. Vi støtter således Brønnøysundregistrenes forslag, som innebærer at tvangsmulkt ved brudd på meldeplikten etter enhetsregisterloven, vil være halvparten av tilsvarende brudd etter foretaksregisterloven. Departementets alternative forslag vil etter vår mening gi et for høyt nivå på tvangsmulkt.

Forskriftsfastsettelse av varslingsplikten ved brudd på foretaksregisterloven § 10-2 (spørsmål 3)

Vi støtter departementets vurdering om at det bør forskriftsfastsettes at Foretaksregisteret plikter å varsle en enhet om manglende overholdelse av opplysningsplikten etter § 10-2, og gi enheten rimelig frist til å rette forholdet, før tvangsmulkt kan ilegges.

Fristen for søknad om ettergivelse av tvangsmulkt (spørsmål 4)

Vi støtter forslaget om at fristen for søknad om ettergivelse av tvangsmulkt bør være ett år fra mulkten er ilagt. Departementet har bedt om en vurdering av om fristen bør være kortere, men vi kan ikke se noen tungtveiende argumenter for en kortere frist. Tvert i mot mener vi at en frist på ett år ofte kan være nødvendig, f.eks. der et foretak etter noe tid får et nytt styre som starter en oppryddingsaksjon og finner argumenter for at foretaket ikke bør lide for tidligere styre eller tidligere daglige leders feil. Vi kan ikke se at registrene har behov for noen form for forutberegnelighet knyttet til at ilagte tvangsmulkt blir endelige.

Én eller to forskrifter? (spørsmål 5)

Vi mener reglene om tvangsmulkt ved brudd på meldepliktene etter foretaksregisterloven og etter enhetsregisterloven, mest hensiktsmessig bør kunne samles i én forskrift.

Med vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Juridisk område

Ingebjørg Harto
Avdelingsdirektør

Håvard K. Sandnes
Advokat